

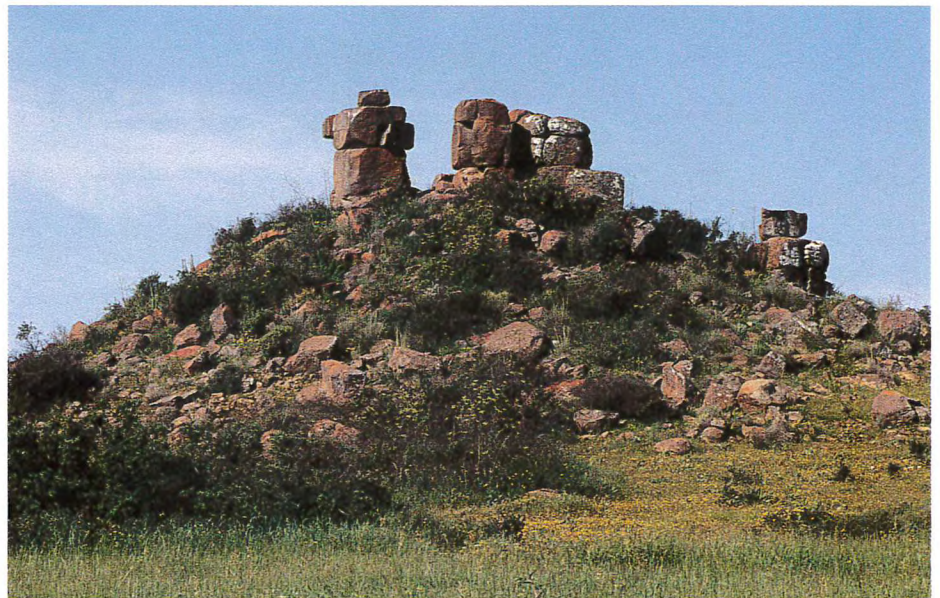
Natuurbescherming Zuid-Afrika ook afhankelijk van particulieren

Na een flink aantal minder bekende leden van bekende geslachten en inzicht in de elementen, komen in de serie De Wereldbol nu drie gebieden aan bod in relatie tot natuurbescherming. Peter Knippels behandelt in de laatste afleveringen van dit jaar Nederland, Griekenland/Turkije en Zuid-Afrika.

Tekst en foto's: Peter Knippels

Eén van de meest markante particuliere beschermers van flora in Zuid-Afrika is Neil MacGregor. Neil was tot 2007 eigenaar van de schapenfarm Glenlyon, gelegen net buiten Nieuwoudtville. Na aankoop in 1958 is hij bijna direct gestart met het op een natuurlijke wijze beheren van de 6.200 ha grote landerijen. Deze wijze van beheren hield onder andere in dat hij bewust is omgegaan met het bemesten en beweiden van de landerijen en dat er geen pesticiden meer werden gebruikt. Hierdoor kregen de flora én de fauna alle mogelijkheden zich te ontwikkelen en om in stand te blijven. Glenlyon werd spoedig een wereldwijd begrip, met name vanwege de veelheid aan geofyten die er groeien. MacGregor was altijd trots en kon uitgebreid vertellen over het veld met renoserveldvegetatie, zo'n 16 ha groot. Nog maar 2% van het oorspronkelijk landelijk oppervlak van dit vegetatietype is over. De grootste bedreiging is de landbouw. In het veld staan honderden exemplaren van *Geissorhiza splendidissima* ('The Blue Pride of Nieuwoudtville'), een bedreigd soort dat op de rode lijst staat. Op een verder gelegen veld staan duizenden *Hesperantha vaginata* planten in volle bloei, die ook op de rode lijst staat.

In 2007 heeft Neil MacGregor zijn farm Glenlyon verkocht aan South African National Biodiversity Institute (SANBI) en heet het nu Hantam National Botanical Garden. Voor informatie kijk op www.nieuwoudtville.com of op www.sanbi.org/hantam/mainpage.htm.

Camel Kopie is een van de markante objecten van Glenlyon Farm

MIDDELPOS

Als het gaat om het beschermen van bijzondere bolgewassen op hun groeiplaatsen, dan zet ook de IBSA, voluit de Indigenous Bulb Association of South Africa, haar beste beentje voor.

Daubinya aurea groeit in een wat omvang betreft beperkt gebied. Als je er een hek omheen zou zetten, dan heb je bijna de hele in de natuur voorkomende populatie beschermd. Zo gezegd, zo gedaan. De grootste popula-

tie van de gele vorm van *D. aurea* groeit in de omgeving van Middelpoos. Deze plaats ligt zo'n 400 kilometer ten noordoosten van Nieuwoudtville in de provincie Noord-Kaap. De planten groeien in een weiland, maar werden meer en bedreigd door mens en dier. De boer ploegde de grond om vlakbij de groeiplaats en de schapen die er graasden vertraptten de planten. Vanuit de IBSA werd in 1997 overleg gevoerd met de grondeigenaren en werd voorgesteld een hek te plaatsen rond het 'gebied' waar de geelbloeiende *Daubinya* groeit. Met financiële ondersteuning van het WNF is een hek gezet rond een gebied van 50 bij 100 meter. Hiermee lijkt het voortbestaan van deze bedreigde soort te zijn verzekerd.

RESERVAAT

In augustus 2004 hielp de IBSA in het voortbestaan van *Haemanthus lanceifolia* in de nabijheid van Vanrhynsdorp. Een locale boer had het plan opgevat om een stuk grond om te ploegen waar sprake was van een levensvatbare populatie van dit soort: het was één van de twee bekende groeiplaatsen van dit soort. De IBSA heeft met de boer onderhandeld en er is overeenstemming bereikt om een reservaat te creëren gelegen in de wijngaard. Alsof er nog niet genoeg druiven worden verbouwd, er is al jaren een enorm overschot aan wijn, maar dat daar gelaten. Planten die buiten het beschermde stuk staan, worden opgerooid en binnen het gebied geplant. Of dit een voor de toekomst realistische en duurzame oplossing is, zal de tijd moeten leren.

Hesperantha vaginata bloeit bij Neil MacGregor nog volop, maar is elders zeer zeldzaam